

**A BÁN ÉS KARIKA ÜGYVÉDI TÁRSULÁS
2015. ÁPRILISI JOGI HÍRLEVELE****SZERZŐDÉSKÖTÉS ÁLTALÁNOS SZERZŐDÉSI FELTÉTELEK ALKALMAZÁSA MELLETT,
TISZTESSÉGTELEN ÁLTALÁNOS SZERZŐDÉSI FELTÉTELEK**

A standardizált, egyedileg meg nem tárgyalta szerződéses kikötések jelentős mértékben megkönnyítik és felgyorsítják a szerződéskötési folyamatot, ugyanakkor – a szerződő felek közötti egyensúly hiánya következtében – visszaélésekhez vezethetnek.

*Jelen hírlevelünkben az általános szerződési feltételek („**ÁSZF**”) legfontosabb szabályait mutatjuk be tisztelt Partnereink részére.*

I. Szerződéskötés ÁSZF alkalmazása mellett**1. Az ÁSZF fogalma, funkciója**

Általános szerződési feltételnek minősül az a szerződési feltétel, amelyet az alkalmazója több szerződés megkötése céljából egyoldalúan, a másik fél közreműködése nélkül előre meghatározott, és amelyet a felek egyedileg nem tárgyaltak meg.

Az ÁSZF alkalmazásának lényege, hogy az egyedi szerződéskötési tárgyalási folyamatot az egyik fél által tömeges szerződéskötés céljából előre elkészített és formalizált szerződési feltételek váltják fel. Ebben az esetben a másik szerződő fél szerepe rendszerint passzív, az ÁSZF elfogadására korlátozódik, anélkül, hogy lehetősége lenne az egyes rendelkezések tartalmát befolyásolni.

Az ÁSZF alkalmazása széles körben elterjedt az üzleti életben, megtalálható mind a vállalkozások egymás közötti, mind a vállalkozások fogyasztókkal kötött szerződési körében is.

2. Az ÁSZF szerződéses tartalomává válása

Az ÁSZF akkor válik a szerződés részévé, ha alkalmazója lehetővé tette, hogy a másik fél annak tartalmát a szerződéskötést megelőzően megismerje, és ha azt a másik fél elfogadta.

A Ptk. külön tájékoztatási kötelezettséget ír elő azon ÁSZF-ről, amely lényegesen eltér a jogszabályoktól vagy a szokásos szerződési gyakorlattól, kivéve, ha az megfelel a felek között kialakult gyakorlatnak. Külön tájékoztatni kell a másik felet arról az ÁSZF-ről is, amely eltér a felek között korábban alkalmazott feltételtől. Az ilyen ÁSZF csak

akkor válik a szerződés részévé, ha azt a másik fél a külön tájékoztatást követően kifejezetten elfogadta.

3. Az ÁSZF-ek ütközése

Amint arra fentebb is utaltunk, a gyakorlatban gyakran előfordul, hogy az egymással szerződő felek mindketten ÁSZF-t alkalmaznak. Ilyenkor lényegében a következő három helyzet adódhat:

- ha az ÁSZF-re történt utalással közölt ajánlatot a másik fél saját ÁSZF-jével fogadja el, és az ÁSZF-ek egymással nem ellentétesek, mindkét fél ÁSZF-je a szerződés részévé válik;
- ha az ÁSZF-ek nem lényeges kérdésben eltérnek egymástól, a szerződés létrejön, és az egymással nem ellentétes ÁSZF-ek válnak a szerződés részévé;
- ha az ÁSZF-ek között a szerződés lényeges kérdésében áll fenn eltérés, a szerződés nem jön létre.

II. Tisztességtelen ÁSZF

Az ÁSZF alkalmazása esetén visszatérő probléma, hogy csak kevésbé vagy korlátozottan érvényesülhet a másik fél (különösen a fogyasztó) szerződéskötési akarata, hiszen nem biztosított az összes szerződéses rendelkezés egyedi megtárgyalásának lehetősége. Ha a másik fél nem fogadja el az ÁSZF-t, előfordulhat, hogy nem tud az általa kívánt partnerrel szerződést kötni. Hiányzik az alku és a valódi konszenzus.

A másik oldalról vizsgálva az ÁSZF alkalmazója sokkal nagyobb, bizonyos esetekben szinte kizárólagos ráhatással bír a szerződés tartalmának meghatározására, amely visszaélésekhez, a szerződéses partnerek közötti

egyensúly (ha egyáltalán létezett ilyen) megbomlásához vezethet.

Erre válaszul a jogalkotó meghatározott kikötéseket tisztességtelennek minősített, ezáltal védve a gyengébb akaratérvényesítő potenciállal rendelkező szerződéses partnert, tipikusan a fogyasztót a professzionális, domináns helyzetben lévő vállalkozással szemben.

A fogyasztó a szakmája, önálló foglalkozása vagy üzleti tevékenysége körén kívül eljáró természetes személy.

A Ptk. értelmében tisztességtelennek minősül az az ÁSZF, amely a szerződésből eredő jogokat és kötelezettségeket a jóhiszeműség és a tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel alkalmazójával szerződő fél hátrányára állapítja meg.

A tisztességtelen ÁSZF-re vonatkozó fenti szabály alól kivételt képeznek azok az ÁSZF-ek, amelyek a főszolgáltatás megállapítására vagy a szolgáltatás és ellenszolgáltatás arányának meghatározására vonatkoznak, feltéve, hogy azok világosak és érthetőek.

Az ÁSZF-ként a szerződés részévé vált tisztességtelen szerződési feltételt a sérelmet szenvedett fél bíróság előtt megtámadhatja. A sikeresen megtámadott ÁSZF érvénytelennek minősül.

A fogyasztók védelme érdekében a Ptk. a vállalkozás és a fogyasztó között szerződés esetén szigorúbb szabályokat alkalmaz. Ilyen esetben a vállalkozást terheli annak bizonyítása, hogy az adott szerződési feltételt a felek egyedileg megtárgyalták. Fogyasztói szerződés

esetén a törvényi szankció is súlyosabb, ugyanis a szerződés részévé vált tisztességtelen ÁSZF semmis, azaz a törvény erejénél fogva eleve érvénytelen.

A Ptk. a fogyasztói szerződések esetén a tisztességtelen kikötések két csoportját különbözteti meg. Az első kategóriába, az ún. feketelistába azon legkirívóbb rendelkezések tartoznak, amelyek mindenképpen tisztességtelennek minősülnek, és nincs helye ellenbizonyításnak. Ilyennek minősül például az a kikötés, amely

- a) a szerződés bármely feltételének értelmezésére a vállalkozást egyoldalúan jogosítja;
- b) kizárólagosan a vállalkozást jogosítja fel annak megállapítására, hogy teljesítése szerződésszerű-e;
- c) a fogyasztót teljesítésre kötelezi abban az esetben is, ha a vállalkozás nem teljesíti a szerződést.

A másik csoportba, az ún. szürkelistába tartozó kikötések az ellenkező bizonyításáig minősülnek tisztességtelennek. Itt tehát lehetősége van az ÁSZF alkalmazójának arra, hogy bizonyítsa, hogy a törvényi vélelem ellenére tisztességes az általa alkalmazott kikötés. A teljesség igénye nélkül tisztességtelennek kell tekinteni azt a kikötést, amely

- a) a fogyasztó nyilatkozatának megtételére indokolatlan alaki követelményeket támaszt;
- b) lehetővé teszi, hogy a vállalkozás egyoldalúan, alapos ok nélkül a szerződésben meghatározott tulajdonságú szolgáltatástól eltérően teljesítsen;
- c) kizárja vagy korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló jogait a vállalkozás szerződésszegése esetén.

* * *

A fenti összefoglaló a figyelemfelkeltést szolgálja és nem tekinthető jogi tanácsadásnak. Kérjük, hogy konkrét kérdése esetén forduljon bizalommal irodánk szakembereihez.

Bán és Karika Ügyvédi Társulás

1117 Budapest, Alíz u. 1.
Office Garden B. ép. 3. em.
Tel.: + 36 1 501 5360
Fax: + 36 1 501 5361
E-mail: office@ban-karika.hu
Web: www.ban-karika.hu

Szakmai partnereink:

LAWORLD

The international legal network

